

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 661/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti spoločnosti [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Vincentom Lechmanom, Popradská 80, Košice, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 4Ncb/41/2021 a jeho uzneseniu z 30. marca 2021, postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4Obdo/41/2021 a jeho uzneseniu zo 7. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav vecí

1. Z ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 26. októbra 2021 vyplýva, že na Okresnom súde Košice I v konaní sp. zn. 30K/1/2021 sa vedie súdne konkurzné konanie proti sťažovateľke ako dlžníčke.
2. Sťažovateľka 19. marca 2021 vzniesla námietku zaujatosti voči sudcovi okresného súdu [REDAKOVANÉ]. Svoju námietku odôvodnila tým, že sudca napriek nedostatkom návrhu sám konal v prospech navrhovateľa (správcu [REDAKOVANÉ], pozn.). Z uvedeného dôvodu má pochybnosť o zaujatosti sudcu k osobe navrhovateľa. Zákonný sudca predkladacou správou z 24. marca 2021 predložil vec krajskému súdu.
3. Krajský súd uznesením z 30. marca 2021 sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí nevylúčil s odôvodnením, že sťažovateľka v návrhu namieta okolnosti týkajúce sa procesného postupu sudcu, ako aj jeho rozhodovacej činnosti. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v § 53 ods. 3 takéto dôvody na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu výslovne vylučuje, pretože sú prejavom samotného výkonu súdnictva.

4. Sťažovateľka proti uzneseniu krajského súdu podala dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP. Najvyšší súd konanie o dovolaní sťažovateľky napadnutým uznesením podľa § 438 ods. 1 CSP v spojení s § 161 ods. 2 CSP zastavil. Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že krajský súd konal a rozhodoval v postavení nie odvolacieho súdu, ale súdu nadriadeného podľa § 54 ods. 2 CSP. Z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd na prejednanie dovolania nebol funkčne príslušný. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené 26. augusta 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka svoju argumentáciu zakladá na uznesení najvyššieho súdu č. k. 4Ndob/9/2020 z 25. mája 2020, v ktorom najvyšší súd vylúčil z prejednávania a rozhodovaniu sporu sudcu [REDAKOVANÉ], v spore sťažovateľky o určenie neplatnosti právnych úkonov. V uvedenom konaní zákonný sudca vzniesol námietku zaujatosti z dôvodu, že [REDAKOVANÉ] (člen predstavenstva sťažovateľky, pozn.) sa ho snažil dlhodobo diskreditovať. Sťažovateľka uviedla, že „všeobecná mienka medzi sudcami Krajského súdu v Košiciach o [REDAKOVANÉ] je tá, že sa jedná o človeka pochybného charakteru“. Preto je toho názoru, že formulované vyjadrenie člena senátu odzrkadľuje s vysokou pravdepodobnosťou aj názor ostatných členov senátu 2Cob, konkrétne sudkyne [REDAKOVANÉ], ktorá o námietke sťažovateľky rozhodovala a nežiadala sa vylúčiť.

6. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základných práv na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 141 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti pred nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu aj uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V závere sa domáha priznania náhrady trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 38 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

10. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv

nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Tieto závery možno obdobne vzťahovať aj na čl. 36 ods. 1 listiny.

III.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv postupom krajského súdu a najvyššieho súdu:

11. Ústavný súd k tejto časti ústavnej sťažnosti (namietaný postup súdov) uvádza, že v obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj jej sťažnostnom petite chýba relevantné odôvodnenie podľa § 123 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom posudzovanie tejto časti ústavnej sťažnosti ani neumožňuje ústavnému súdu tento obsah si domýšľať či dopĺňať výkladom. Nemožno pritom opomenúť, že pri povinnom zastúpení advokátom povinnosti advokáta [o. i. § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov] vylučujú, aby ich nahradzoval ústavný súd. Tento nedostatok náležitostí ústavnej sťažnosti v tejto časti má potom za následok jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 141 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

13. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

14. Ústavný súd uvádza, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti musí mať na zreteli, že podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu svojím vlastným názorom iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (I. ÚS 131/2018).

15. Podľa § 53 ods. 3 CSP ak sa námietka zaujatosti týka len okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

16. Krajský súd v napadnutom uznesení v bode 10 uviedol, že námietky týkajúce sa procesného postupu sudcu a čiastočne jeho rozhodovacej činnosti sú okolnosti, ktoré zákon podľa citovaného ustanovenia ako dôvody na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu výslovne vylučuje, pretože sú prejavom samotného výkonu súdnictva. Z uvedeného dôvodu preto napadnutým uznesením sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nevylúčil.

17. Ústavný súd konštatuje, že ak namietaný sudca okresného súdu konal či už na základe neúplného návrhu alebo dokonca ho prekročil (konanie *ultra petit*), išlo by o vadu konania, ktorá môže mať relevanciu v prípadnom inštančnom opravnom konaní. Už to bez ďalšieho indikuje, že ide o namietanie procesného postupu, ktorý ale výslovne nie je dôvodom na vylúčenie sudcu. Dokonca sa v takomto prípade vec predkladať nadriadenému súdu ani nemá. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 141 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu:

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie sťažovateľky bolo zastavené pre nedostatok procesných podmienok. Najvyšší súd bol toho názoru, že CSP upravuje funkčnú príslušnosť najvyššieho súdu tak, že tento je príslušný rozhodovať o dovolaniach vtedy, ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 34 CSP krajský súd. Zhodne s uvedeným je potom spôsobilým predmetom dovolania len také rozhodnutie krajského súdu, ktorým tento súd rozhodoval v konaní o odvolaní. V bode 14 napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol, že krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti sudcu okresného súdu v postavení nie odvolacieho súdu, ale súdu nadriadeného podľa § 54 ods. 2 CSP. Z uvedeného dôvodu je preto najvyšší súd na rozhodovanie o dovolaní funkčne nepríslušný.

19. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť

podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. Týmto nie je dotknuté právo sťažovateľky v rámci prípadného inštančného postupu vo veci samej namietať nedostatok nestrannosti sudcov, ktorí jej vec rozhodovali. Na nedostatok nestrannosti prihliada inštančne nadriadený súd, dokonca aj keby strana sporu námietku zaujatosti nepodala.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu